

Psicologia de la memòria i les seves aplicacions en el llenguatge 2014/2015

Codi: 101713

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500893 Logopèdia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Josep Baqués Cardona

Correu electrònic: Josep.Baques@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Rocio Pina Rios

Prerequisits

No hi ha prerequisits però va bé tenir coneixements d'anglès (llegit) i haver aprovat l'assignatura "Introducció a la metodologia científica i als processos psicològics" de primer curs.

Objectius

En estudiar els diferents processos psicològics a primer curs heu vist la importància de la memòria en la construcció de la identitat de la persona i en la relació amb els altres processos psicològics. En aquesta assignatura aprofundirem en les estructures, funcions i processos de la memòria humana i especialment en la seva relació amb el llenguatge.

Així doncs en proposem que en finalitzar l'assignatura sereu capaços de:

1. Comprendre la funció de la memòria en el comportament humà, la seva importància, els mecanismes bàsics del seu funcionament i els factors que poden incidir sobre la memòria.
2. Reconèixer les diferents estructures, sistemes i processos implicats en la memòria.
3. Comprendre les principals relacions de la memòria amb algunes habilitats lingüístiques: adquisició de vocabulari, lectura i comprensió, aprenentatge de llengües estrangeres.
4. Identificar les implicacions dels mecanismes de memòria en alguns àmbits de la vida quotidiana com ara l'educació, la publicitat, i la memòria dels testimonis.
5. Conèixer algunes aplicacions pràctiques que milloren els processos mnemònics: regles mnemotècniques i factors que milloren els processos de codificació, emmagatzematge i recuperació d'informació.

Competències

- Analitzar i sintetitzar informació.
- Comprendre, integrar i relacionar nous coneixements fruit d'un aprenentatge autònom.
- Demostrar que es comprenen i s'empren correctament la terminologia i la metodologia pròpies de la recerca logopèdica.

- Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
- Integrar els fonaments biològics (anatomia i fisiologia), psicològics (processos i desenvolupament evolutiu), lingüístics i pedagògics de la intervenció logopèdica en la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals
- Organitzar i planificar amb l'objectiu d'establir un pla per desenvolupar en un període establert.
- Utilitzar les tècniques i els instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les al conjunt de la informació.
- Valorar les produccions científiques que sostenen el desenvolupament professional del logopeda.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i sintetitzar informació.
2. Comprendre, integrar i relacionar nous coneixements fruit d'un aprenentatge autònom.
3. Descriure els principals processos i sistemes implicats en la memòria i en el pensament.
4. Descriure i aplicar diferents estratègies per potenciar les funcions cognitives.
5. Descriure les principals tècniques i instruments d'avaluació del pensament i de la memòria
6. Elaborar i redactar informes a partir dels resultats obtinguts en experiments sobre pensament i sobre memòria.
7. Emprar correctament la terminologia i la metodologia pròpies de la recerca sobre les funcions cognitives superiors en l'àmbit de la logopèdia.
8. Explicar els efectes de determinades malalties o traumatismes cranioencefàlics en els processos de memòria i pensament.
9. Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
10. Interpretar de manera crítica els resultats de les avaluacions fetes relacionant-les amb les alteracions del pensament i la memòria i els seus efectes sobre el llenguatge.
11. Interpretar de manera crítica els resultats de les recerques sobre els processos implicats en el pensament i en la memòria.
12. Organitzar i planificar amb l'objectiu d'establir un pla per desenvolupar en un període establert.
13. Plantejar dissenys adequats per a les pràctiques sobre els diferents processos i fenòmens implicats en la memòria i el pensament.
14. Relacionar els processos de la memòria amb el llenguatge.

Continguts

Funcions de la memòria. Estructures i processos de la memòria. Factors que incideixen en la memòria. Teories sobre l'oblit. Psicopatologies de la memòria. La representació de la informació en la memòria. Memòria i llenguatge. Memòria y aprenentatge de vocabulari. Memòria i lectura. Memòria i comprensió. Camps d'aplicació de la psicologia de la memòria relacionats amb el llenguatge.

1. LA MEMÒRIA: ASPECTES DEFINITORIS. La memòria dins dels processos cognitius. Variables psicològiques i socio-culturals que afecten al procés mnemònic. La mesura de la memòria.
2. SISTEMES DE LA MEMÒRIA. La memòria sensorial. La memòria a curt termini o memòria de treball. La memòria a llarg termini (memòria episòdica versus memòria semàntica; memòria procedimental versus memòria declarativa, memòria implícita versus memòria explícita).
3. PROCESSOS DE LA MEMÒRIA. Organització i recuperació de la memòria a llarg termini. Processos de codificació i registre. Processos de recuperació. Estratègies mnemòniques. L'oblit.
4. LA REPRESENTACIÓ DE LA INFORMACIÓ A LA MEMÒRIA. Memòria semàntica i memòria episòdica. Conceptes, esquemes i categories. Xarxes semàntiques. La imatge mental.
5. MEMÒRIA I ADQUISICIÓ DE VOCABULARI. Paper de la memòria en l'adquisició de vocabulari en la llengua materna i en llengües estrangeres.
6. MEMÒRIA I LECTURA. Paper de la memòria en l'aprenentatge de la lectura.

7. MEMÒRIA I COMPRENSIÓ. Importància de la memòria en la comprensió de textos.

8. ALTRES CAMPS D'APLICACIÓ. Memòria i comunicació, memòria i publicitat. Memòria en la vida quotidiana (memòria autobiogràfica). Memòria de testimonis. Memòria i vellesa.

Metodologia

ACTIVITAT DIRIGIDA

Classes teòriques, pràctiques i seminaris 25%

- a) Classes magistrals amb suport de TIC i debat en gran grup
- b) Classes pràctiques de discussió de conceptes bàsics a través de petits exercicis.
- c) Seminaris de discussió de casos o articles en petit grup

ACTIVITAT SUPERVISADA

Tutories 5%

- Tutories de seguiment amb el professor en grup petit

Redacció i elaboració de treballs 2%

- Tutorització de treballs (individuals o grupals) de forma presencial o virtual

ACTIVITAT AUTÒNOMA

Búsqueda, lectura i síntesi de documentació 15%

- Definició de l'estrategia de búsqueda en bases de dades, lectura comprensiva i elaboració de sinopsis del material llegit

Elaboració d'informes i presentació pública de treballs 25%

- Realització d'informes de pràctiques, individuals o grupals

Estudi 25%

- Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	22	0,88	5, 7, 10, 11
Pràctiques de Laboratori	12	0,48	1, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13
Seminaris de discussió	2	0,08	1, 7, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Tutories en grup	12	0,48	

Tutories individuals	4,5	0,18	
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	90,5	3,62	1, 2, 12

Avaluació

Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades mitjançant diferents procediments. De cada un dels procediments s'indica el seu pes aproximat:

- a) Dos exàmens tipus test: 60 % (30% + 30%)
- b) Informes i discussions de pràctiques: 25 % (10% + 10% + 5%)
- c) Discussions de les lectures: 10 % (5% + 5%)
- d) Carpeta docent (o portfolio): 5 %
- e) Treball optatiu: Per a pujar nota.

S'establiran uns mínims d'acompliment a partir dels quals l'estudiant estarà en condicions de superar la matèria: una nota mínima de 5 en la puntuació ponderada final.

L'estudiant que no hagi arribat a realitzar el 40% (segons la ponderació de cada activitat) de les evidències d'avaluació serà avaluat com a No Presentat. Un cop realitzat el 40 % de les activitats tindrà una qualificació diferent a No Presentat.

Es realitzarà una reavaluació final per a les/els estudiants que tinguin una qualificació d'avaluació contínua major o igual a 4 punts (40%) i que hagin suspès (menys de 5).

Per a aquests estudiants es faran les activitats de reavaluació més addients en cada cas per recuperar els aspectes on no hagués demostrat un rendiment satisfactori durant el curs."

La qualificació del treball optatiu s'afegirà a la nota final sempre i quan aquesta nota final sigui com a mínim un 5.

L'estudiant de Grau de segona matrícula (o més) podrà ser avaluat en una única prova final de síntesi sempre i quan no hagi obtingut una qualificació igual o superior a 5 en les evidències d'aprenentatge de l'avaluació continuada. Aquesta prova constarà de 30 preguntes de resposta múltiple sobre tots els continguts de l'assignatura. L'estudiant que es trobi en aquestes condicions i que vulgui ser avaluat mitjançant la prova final de síntesi ho haurà de fer saber al coordinador/-ra abans de la data de l'examen de la primera part (EV3).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1. Informe Pràctica 1	10 %	0	0	1, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13
2. Discussió Avaluada 1 (Lectures)	5 %	1	0,04	7, 11
3. Examen Parcial (primera part)	30 %	2	0,08	2, 3, 4, 5, 7, 8, 14
4. Informe Pràctica 2	10 %	0	0	1, 2, 6, 7, 9, 12, 13
5. Discussió Avaluada 2 (Lectures)	5 %	1	0,04	7, 11
6. Discussió sobre resultats Pràctica	5 %	1	0,04	1, 2, 5, 7, 9, 10, 13

7. Examen parcial (segona part)	30 %	2	0,08	2, 3, 4, 8, 14
8. Carpeta docent	5 %	0	0	1, 2
9. Treball optatiu	S'afegeix a la nota final	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 11, 12, 14

Bibliografia

ANDRADE, J. (Ed.) (2002). Working Memory in Perspective. Hove (UK): Psychology Press.

BADDELEY, A.D. (1998). Memoria humana. Teoría y práctica. Madrid: McGraw Hill.

BADDELEY, A. (2004). Your memory: A user's guide (New illustrated edition). London: Carlton Books.

BADDELEY, A.D., EYSENCK, M.W. i ANDERSON, M.C. (2009). Memoria. Madrid: Alianza, 2010.

BADDELEY, A.D.; KOPELMAN, M.D. i WILSON, B.A. (2002). The Handbook of memory disorders. Second Edition. Chichester, UK: John Wiley

HULME, C. i MACKENZIE, S. (1992). Dificultades graves en el aprendizaje: el papel de la memoria de trabajo. Barcelona: Ariel, 1994.

NEATH, I. i SURPRENANT, A. (2002). Human Memory (Second edition). New York: Wadsworth Publishing.

PAPAGNO, C. (2008). La arquitectura de los recuerdos: Cómo funciona la memoria. Barcelona: Paidós.

PICKERING, S. I PHYE, g. (Eds.) (2008). Working Memory and Education (Educational Psychology). London: Academic Press.

RUIZ-VARGAS, J.M. (1991). Psicología de la Memoria. Madrid: Alianza.

RUIZ-VARGAS, J.M. (2010). Manual de Psicología de la memoria. Madrid: Síntesis.

SAIZ, D., SAIZ, M. i BAQUES, J. (1996). Psicología de la memoria. Manual de Prácticas. Barcelona: Avesta.

SÁNCHEZ CABACO, A. i BEATO, M. S. (Coord) (2001). Psicología de la memoria: Ámbitos aplicados. Madrid: Alianza.

SCHACTER, D. L. (2001) The seven sins of memory: How the mind forgets and remembers. New York: Houghton Mifflin Co. (Traducció a: SCHACTER, D.(2003). Los siete pecados de la memoria: la memoria es la clave de la inteligencia. Barcelona: Ariel.).

WEBGRAFIA:

- Capítol de Redes en el que s'entrevista a D. Schacter.

<http://www.smartplanet.es/redesblog/?p=71>

- Transcripció del vídeo anterior.

<http://www.smartplanet.es/redesblog/wp-content/uploads/2008/06/entrev009.pdf>

- Vídeo "El hombre con siete segundos de memoria", sobre Clive Wearing.

<http://documentales.tv-on.es/ciencia/el-hombre-con-7-segundos-de-memoria/>